

PROSVETNI DELAVEC

IZOBRAŽEVANJE STROKOVNIH KADROV

V zadnjih mesecih lahko zaledimo v naših časopisih nešteto člankov, ki osvetljujejo probleme strokovnega izobraževanja z različnih strani. Ta javna razprava dokazuje, da so ti problemi pereči, zato je koristno, da o njih razpravljamo čim širši krog državljanov. Na drugi strani pa pisanje o tej problematiki lahko več škoduje, kakor koristi, če ni dovolj strokovno utemeljeno in če ne kaže te probleme pristransko.

Članek, ki je izšel v »Delu« dne 14. aprila pod naslovom »Izobraževanje za delovna mesta«, me je vzpodbudil, da o teh problemih napišem nekaj svojih misli.

Osnovna misel tega članka je namreč, da je edina rešitev, če bomo hoteli imeti dovolj strokovnih kadrov, izobraževanje na delovnem mestu v izobraževalnih centrih podjetij, vloga strokovnih šol pa je skoraj izločena, oziroma zmanjšana na minimum. Prav danes, ko si prizadevamo, da bi podjetja prevzela ustanoviteljstvo in s tem tudi obveznosti vzdrževanja strokovnih šol, je sugeriranje takega mnenja lahko zelo usodno. Člani delavskih svetov, ki bodo odločali o višini sredstev za delovanje strokovnih šol, morajo imeti jasno perspektivo celotnega izobraževanja kadrov in ne le trenutne potrebe, sicer bodo njihove odločitve vse prej kakor objektivne. Naslednje vrstice naj služijo kot skromen pripomoček pri razjasnitvi teh problemov.

Pospešen razvoj industrije terja ustrezno število usposobljenih delavcev. Ker je značilnost industrijske proizvodnje večja ali manj delitev dela, je edino mogoče, da usposobimo delavca na najenostavnejši in najhitrejši način za eno ali več delovnih operacij v delovnem procesu. Zares bi bilo nes pametno, če bi tako izobraževanje komplicirali, vendar smatram, da takega postopka še ne moremo istovetiti z izobraževanjem, ki nam predstavlja širši pojem, ampak je boljje, da uporabljamo termin priučevanje ali usposabljanje. Ker so metode takega priučevanja več ali manj znane pod kratkicami PIV, PIR, TWI, ne bom o njih izgubljal besed. V svetu so znane že več desetletij in tudi pri nas se uspešno uveljavljajo, saj zagotavljajo industriji edino možnost pridobivanja najštevilnejših kadrov in s tem dvig proizvodnje. Prav ne smiselno bi bilo oporekati temu sistemu vrednot in vlogi pri usposabljanju kadrov, saj se je v praksi že obnesel, treba bo verjetno razne metode še izpopolnjevati.

Vprašanje, ki pa še ni dokončno razčiščeno, je nomenklatura poklicev. Nisem namreč prepričan, da je pametno, če istovetimo posamezno delovno operacijo s poklicem in s tem dobimo na tisoče poklicev. Smatram, da je poklic širši pojem. Delavec, ki pr. pri krojni žagi izvaja nekaj delovnih operacij, zame še ni mizar, ali delavka, ki šije gumbe s strojem, še ni šivilja, zopet pa dvomim, da sta obrezovalec desk ali prišivalka gumbov že poklica. Zdi se mi, da bo treba pojem poklica le točneje definirati, sicer bo nastala zmeda, iz katere bo težko najti izhod.

Pri tem že naletimo na prvo kritiko naših strokovnih šol, ki po nekkih podatkih lahko izobražujejo le okrog 150 poklicev. Še to se mi zdi prevelika obremenitev za šole, saj imamo danes možnost za izobraževanje na pretek. Osnovna pomanjkljivost, ob kateri zadenemo na vsakem koraku, je v tem, ker nimamo izdelanih profilov kadrov. Če bi se ločili tega dela v vseh gospodarskih panogah, točno opisali opravila na posameznih delovnih mestih in tudi predpisali obseg potrebnega splošnega in strokovnega znanja za ta delovna mesta, bi v dognednem času lahko opredelili delovna mesta v enostavni in komplicirani. Za prvo skupino delovnih mest verjetno ne bi terjali doseganja poklica, pač pa priučitve na delovnem mestu v okviru gospodarske organizacije in morebitno kasnejše izpopolnjevanje v tečajih in seminarjih. Druga skupina delovnih mest bi se verjetno vezala s pridobitvijo poklica in bi se delila v težja in

lažja. Za lažja delovna mesta bi prav tako usposabljali le na delovnem mestu, zahtevali pa obvladovanje večjega števila delovnih operacij in dopolnilno splošno in strokovno izobraževanje, težja delovna mesta pa bi morala biti povezana s pridobitvijo poklica po redni izobraževalni poti — preko prakse na delovnem mestu in šole. Tu nastopa vloga šole,

delavcev in razne oblike dopolnilnega in specialnega izobraževanja ter je treba to njihovo dejavnost še širiti in izboljševati, tako se na drugi strani ne strinjamo z zapostavljanjem vloge šol in pomena rednega šolanja strokovnih kadrov. Neizpodbitno je dejstvo, da dosežemo s priučevanjem hitro usposobljenost za izvrševanje določenih delovnih

Posebna novost na proslavi letošnjega dneva koprškega učiteljskega so bili nastopi dirigentov-amaterjev s samostojno nastudiranimi pesmimi. Na sliki: ženski pevski zbor prvih dveh letnikov pod vodstvom dijakinje A. Ukmar iz IV. letnika

ki je ne moremo zanikati. Trajanje izobraževanja se mora prav tako prilagoditi zahtevnosti poklica. Katero pot si bo posameznik izbral, je njegova stvar, važno je to, da bo končni cilj vsklajen s profilom poklica in ga bo prav tako morala določiti gospodarska organizacija. Če iz vsega tega povzamem zaključek, bi torej gospodarska organizacija morala sama organizirati usposabljanje kadrov za enostavnejše poklice oziroma delovna mesta s priučevanjem na delovnem mestu, za zahtevnejše poklice pa ustanoviti lastno šolsko izobraževalno ustanovo ali pa se poslužiti že obstoječih. Ko bo izvedena nujna potrebna reforma strokovnih šol, o kateri bom spregovoril kasneje, bo moral odpasti občutek, da šole ne vzgajajo primerne kadra.

Celotni novi sistem izobraževanja strokovnih kadrov je dobil svoje osnove v Resoluciji o strokovnem izobraževanju strokovnih kadrov, ki jo je sprejela Zvezna ljudska skupščina junija 1960. Vse, kar sem doslej omenil, je popolnoma v skladu z omenjeno resolucijo. Nekaj dokazov:

V 1. točki temeljnih načel resolucije je postavljena zahteva, da mora biti vsebina strokovne izobrazbe določena glede na profil kadrov. V poglavju o vrstah in virih strokovnih kadrov dopušča resolucija kot začasno rešitev več stopenj strokovne izobrazbe in to od priučenih, kvalificiranih do najvišje izobraženih kadrov. V 2. poglavju resolucije, ki govori o sistemu strokovnega izobraževanja, so na prvo mesto postavljene strokovne šole, ki naj bi izobraževale za eno ali več stopenj strokovne izobrazbe. V 4. poglavju resolucije (Izobraževanje strokovnih kadrov) je jasno povedano, da se priučenim delavci usposablja v gospodarskih organizacijah za navadnejše poklice in je dopuščena tudi možnost izobraževanja zahtevnejših poklicev (delovnih mest!) v ustreznih strokovnih šolah. V istem poglavju je tudi jasno poudarjeno, da se bodo morali kadri na ravni kvalificiranih delavcev tudi v bodoče izobraževati na praktičnem delu in v strokovnih šolah.

Mislím, da je s tem dovolj poudarjena vloga šol v strokovnem izobraževanju in da je vsako drugo stališče v sedanjí situaciji nesprejemljivo in v nasprotju z vsebino resolucije.

Kakor na eni strani ne zmanjšujem vloge in pomena izobraževalnih centrov v podjetjih, ki bodo prevzeli usposabljanje priučenih

Koprski učiteljsčniki so praznovali

Kot vsako leto, so tudi letos v začetku aprila dijaki koprškega učiteljskega s kulturno prireditvijo, likovno-tehnično razstavo, roditeljskim sestankom ter z ustanovitvijo športnega društva proslavili svoj šolski praznik.

Letos se je morda bolj kot na proslavah v prejšnjih letih pokazalo dvoje: prvič velika usposobljenost dijakov za bodoče kulturnoprosvetno delo, drugič trdna povezanost šole s starši.

Na kulturni prireditvi v gledališki dvorani, kjer so se v pri-

učenci klavirja in za konec še dijaki V. letnika z vtisi s prakse. S tem bogatim programom dijaki niso pripravili samo prijetnega sprejema svojim staršem, marveč so obenem pokazali, kako skrbno se pripravljajo za vzgojno-izobraževalno in kulturnoprosvetno delo na vasi. Čeprav imajo redni učni načrt skrajno napet, da jim pušča le malo prostega časa, je vendar njihova priprava na splošno kulturnoprosvetno delovanje v bodočem poklicu vseskozi zelo živahna. To se kaže v delu recitacijsko-dramske skupine, predvsem pa v delovanju pevskih zborov. Po zaslugi prof. Mirana Hasla so na šoli kar trije zbori, t. j. mešani in dva ženska, pa še oktet. Ženski zbor prvih dveh letnikov ima še poseben pomen, ker je bil ustanovljen zaradi vzgoje mladih dirigentov-amaterjev in ga vodijo dijaki-specialisti IV. letnika. Razen v recitacijsko-dramski skupini in zborih pa so dijaki prizadevni tudi drugod, kar je bilo vidno na vzorno urejeni razstavi, kjer so vzbujali pozornost zlasti izdelki modelarskega, radioamaterskega in gospodinjanskega krožka.

Kot drugo značilnost letošnjega praznovanja na koprskem učiteljskem je treba omeniti dobro povezavo med šolo in starši. Odziv staršev je bil letos nadpovprečno dober. Najprej je bil skupen roditeljski sestanek, kjer so bila obravnavana splošna šolska vprašanja, potem pa še sestanki po posameznih razredih. Oboje, usposobljenost za kulturnoprosvetno delo na vasi in povezanost šole s starši, sestavlja poleg strokovne neoporečnosti najosnovnejše prvine, ki morajo odlikovati vsakega prosvetnega delavca. Kljub težkim okoliščinam, v katerih šola deluje (premalno prostorov, zbirke po hodnikih), sta mladina in profsorski zbor koprškega učiteljskega s požrtvovalnim delom oboje dosegla!

J. H.

Koncert ljubljanskega učiteljskega

V dvorani Zavoda za socialno zavarovanje se je v počastitev Praznika dela in 20-letnice vstaje zvrstilo sedem dijaških zborov z učiteljskega. Koncert je pokazal sadove mnogih prizadevanj glasbenih pedagogov na področju zborovskega petja. Le-to ima na ljubljanskem učiteljskem že tradicijo in je že pred leti uživalo precejšen sloves. Zbore so ustanovili že pred vojno, v letih 1956 in 1957 sta takratna zbora priredila dva javna koncerta.

Pozneje so glasbeni pedagogi osnovali šest manjših zborov in moški oktet, v njih pa so zbrali vse dijake na zavodu. S takšno

razdelitvijo pač ni bilo mogoče misliti na velik uspeh posameznih zborov, ker so bile razlike v posameznih glasovih prevelike. Naloga profesorjev glasbenikov je bila, da v svojih šolah zborovstva vzgojijo nove mlade dirigente. Lahko smo ugotovili, da jim je to v veliki meri uspelo. Trud je poplačan. Koncert je pokazal, da zborovsko petje na učiteljskem raste, a bo kljub temu treba na zavodu poskrbeti tudi za kvaliteten — reprezentančni zbor, ki bo predstavljal šolo na vseh večjih prireditvah.

Jure Gartnar,
IV. letnik učiteljskega

Na letošnjem pionirskem partizanskem pohodu, ki je bil posebno slovesen ob 20-letnici vstaje jugoslovanskih narodov, se tekmovalo 2052 ekip in 10.260 pionirjev in mladincev. Vsi pionirski odredi, ki so tekmovali, so prejeli spominske trakove, ki so jim jih pripeli na prapore najvidnejši slovenski športniki (Cerar, Slibar, Pečar in drugi). Odredi so prejeli tudi lepe spominske plakete z illegalcem, delo akademskega kiparja Boža Pengova. Vsak pionir, ki se je udeležil pohoda, pa bo preko šole dobil tudi spominsko diplomo, ki mu bo ostala v trajen, lep spomin na V. partizanski pohod »Ob žici okupirane Ljubljane«.

»Nov humanizem, nova etika v odnosih med ljudmi ...

V ponedeljek 24. aprila je bil v Ljubljani tretji plenem Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije; obravnavali so idejno-politične naloge in delo organizacij Zveze komunistov v današnjih razmerah. Referat o tem vprašanju je imel tov. Janez Vipotnik, član izvršnega komiteja Centralnega komiteja ZK Slovenije. V razpravi je sodelovalo 22 članov CK, zaključni govor pa je imel sekretar CK Miha Marinko. Plenuma se je udeležil tudi sekretar CK ZK Jugoslavije Edvard Kardelj.

Iz bogatega gradiva tretjega plenuma prinašamo nekaj odstavkov iz teze.

»Komunisti morajo pri idejno-političnem delovanju upoštevati oba činitelja družbenega razvoja: objektivne zakonitosti in subjektivne sile. Usmerjeni so predvsem k oblikovanju socialistične zavesti množic. Polozaj delovnih ljudi daje za to sedaj nove pobude.

Prva naloga naprednih sil in zlasti komunistov je, da se trudijo, da bi možnosti, ki jih za poglobljanje socialističnih družbenih odnosov daje položaj delovnih ljudi v naši deželi, čim hitreje postale stvarnost. Stvarnost pa bodo postale tem hitreje, čimprej bodo sistem razumeli, sprejeli in praktično izvajali vsi delovni ljudje. Naloga komunistov je, da s svojimi stališči in s svojo argumentacijo v idejnem boju, ki bo potekal na vseh nivojih od posameznih ekonomskih enot in družbenih služb do komun in republik, pripomorejo k uveljavljanju najnaprednejših odločitev, ki jih omogoča sistem. S tem bodo največ pripomogli k dvigu socialistične zavesti vseh članov naše družbene skupnosti.

Miselnost ljudi se ne oblikuje samo s propagando za določena stališča in ne samo z ideološkim prosvetljevanjem, ampak predvsem v praksi, ko delovni ljudje odločajo o bistvenih problemih svojega življenja. V boju za boljše življenje so in bodo delovni ljudje spoznavali vsestransko povezanost in odvisnost individualnega in kolektivnega interesa. Ta proces pa je možen samo v ustreznih demokratičnih formah in zahteva maksimalen trud za uveljavljanje sistema in organov neposredne demokracije, od delavskih svetov do Socialistične zveze in Zveze sindikatov.

Družbena zavest, ki jo zahteva in s tem ustvarja sedanjí sistem delitve dohodka, pomeni odpravljanje mezdne miselnosti, pomeni negacijo razlikovanja med osebnim, kolektivnim in družbenim, povezuje individualni interes s skupnim interesom, ustvarja odnose, kjer je posameznik zavestno svoboden v družbi, ki ni več negacija; ampak potrjuje individualno; skratka, ustvarja nov humanizem, novo etiko v odnosih med ljudmi.

Posvetovanje o novem sistemu finansiranja šolstva

Na skupnem posvetovanju predstavnikov Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije, sekretariata ZIS za prosveto in kulturo ter Centralnega odbora Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev se je v petek 5. maja zbralo v Beogradu večje število predstavnikov naših prosvetnih ustanov in gospodarskih organizacij, da skupno premotrijo prve izkušnje pri uveljavljanju novega zakona o finansiranju šol. Tovariša Krste Crvenkovski in Milan Mirković sta kratko obrazložila svoja daljša referata, ki so ju udeleženci posvetovanja prejeli že prej (»Družbeni pomen novega sistema finansiranja šolstva« in »Novi ekonomsko-družbeni odnosi v šolah«), zatem pa se je razvila živahna razprava. V glavnem so diskutanti poudarjali, da bo potrebno pritegniti k odstranjevanju negativnih pojavov, ki zavirajo naravni razvoj našega šolstva, vse družbene činitelje. Na koncu je spregovoril predsednik Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Svetozar Vukmanović in v daljšem govoru dejal, da prosveta v našem družbenem življenju ni nekaj takega, da bi se razmere na tem področju ne mogle urediti tako, da bo sistem šolanja naših državljanov potekal brez večjih motenj.

Poročilo s posvetovanja bomo objavili prihodnje.

Zanimiva knjiga o posebnem šolstvu

Pri nas izide prav malo tako lepih publikacij o šolstvu, kot je brošura z naslovom: **Uspesabljanje telesno in duševno prizadetih in družbi neprilagojenih otrok v LR Sloveniji**. Preteklo leto jo je izdalo Društvo defektologov Slovenije. V slovenskem in angleškem jeziku pisana, je tiskana na zelo lepem papirju. Kratko besedilo seznanja bralca z razvojem posebnega šolstva na Slovenskem; neoptrgoma se razvija šele od 1900. Pod avstroogrsko monarhijo je bilo število zavodov in šol za prizadeto mladino še zelo nizko (4), med obema vojnoma je že naraslo na 12, po osvoboditvi pa je doseglo število 39. Kljub visoki številki pa še vedno ostaja večina prizadete mladine in otrok izven zavodov. Da bodo vsi otroci preskrbljeni, bo treba ob podpori ljudske oblasti in v skladu z našim ekonomskim razvojem ustanoviti še veliko tovrstnih ustanov.

Temu kratkemu, a dovolj izčrpnemu uvodu sledi izbrana fotografija, ki seznajajo bralca z življenjem mladine v zavodih in šolstvalnim delom njihovih usposobljenih.

V abecednem seznamu za slikarji so naštet vsi zavodi in šole za prizadeto mladino, iz priloge zemljevida pa razvidimo razporedenost posebnih šol po Sloveniji.

Brošura je smotrno urejena in lepo seznanja bralca z eno izmed naših posebnosti, ki se zdi, da se razvija povsem tiho in neopazno, ter obenem dostojno proslavlja vrsto jubilejev, katerim je posvečena: 15. obletnici obstoja

FLRJ, letu, posvečenemu zdravju vsega človeštva, 60-letnici Zavoda za gluho mladino v Ljubljani, 50-letnici Vzgojnega zavoda Janeza Levca v Ljubljani in 40-letnici Zavoda za slepo mladino v Ljubljani.

E. T.

Komorni trio slepih mladincev pri vaji (ilustracija iz knjige o posebnem šolstvu)

Ob Priročniku za spolno vzgojo

Res je, vsak praktik je bil vesel Priročnika za spolno vzgojo, saj je, kakor vemo, edini v celi državi, sodelavci pa so znani javni delavci na področju šolstva in vzgoje. A mnenja in pripombe praktikov?

Nekaj kritičnih pripomb v »Prosvetnem delavcu« je vzbudilo naravnost ogorčenje. V glasilu DPM je poudarjeno, da pisec ne pozna problemov in pomena sodobne spolne vzgoje. V reviji Otroci in družina je v prispevku, ki je izšel pred nekaj dnevi, da je urednik Prosvetnega delavca tak prispevek priobčil. V Naših razdelkih zopet ostra reakcija.

Ko vse to preberaš, ti postane neke stvari nejasne. Ker je Priročnik res pionirsko delo, je tembolj razumljivo, da avtorji že iz kritičnih pripomb. Toda prvi priobčeni prispevek s kritičnimi pripombami (morda res v celoti nesprejemljivimi) je uničujoče nasloven. In celo nekaj nedoslednosti je v tej polemiki. Tako n. pr. glasilu DPM poudarja, da pisec članka ne pozna problemov in pomena sodobne vzgoje; za dokaz tej trditvi naj bi veljala priobčena miselnost prof. Branka Vesela, dr. Zlebnika in drugih, od katerih pa niti eden ne govori o članku, objavljenem v Prosvetnem delavcu.

Poraja se misel, da če priobčeni članek ni bil v celoti konstruktiven, velja to za odgovore v večji meri, saj so namerni celo posebno na avtorja članka in urednika (v glasilu DPM in reviji Otroci in družina). Kje je sedaj konstruktivnost, ki se naj bi je naučili ta nesrečni praktik?

Da je Priročnik izpolnil veliko vrzel, o tem nihče ne dvomi. Da je bil tudi težko pričakovan, nam poleg ostalega potrjuje dejstvo, da so se praktiki takoj oglašili. Ker pa je tako avtoritativno zavrnjen prvi, je iluzorno pričakovati, da bomo slišali mnenje

vseh, ki bi lahko in hoteli povedati svoje. Ker so pač praktiki, so v neenakopravnem položaju glede javnega izražanja mnenj in previdnost jim narekuje molčati.

Mnenja sem, da tako močna prizadetost celo jemlje nekaj ugleda sodelavcem Priročnika, kar je vsekakor napačno, kajti Priročnik je brez dvoma lep doprinos k temu vprašanju. Ob tej diskusiji pa se vsiljuje vtis, da nekateri niso trdni v svojih postavkah, ko tako krčevito branijo svojo ceno. Toda dokončnih stališč tudi nihče ne pričakuje ob prvem poskusu in tako avtoritativna obramba ni potrebna; toliko nesigurni Priročnik nikakor ni, da bi ga razvednotil v očeh praktikov en sam kritičen prispevek, kot se boji pisec članka v reviji Otroci in družina.

V Prosvetnem delavcu je bil objavljen že drugi članek s kritičnimi pripombami, ki pa v polemiki ni nikjer omenjen. To nam še bolj potrjuje misel, da ne gre toliko za vsebinsko stran prispevka, kakor za prizadeto avtoritativnost.

Članek v reviji Otroci in družina izraža zaskrbljenost, da prosvetni delavci zaradi objavljenega članka sploh ne bodo prišli v roke Priročnika, v isti sapi pa izrazi nezaupnico celemu uredništvu odbora Prosvetnega delavca: klin s klinom. Zapreti usta ne samo preveč pogumnim praktikom, temveč tudi njihovemu glasilu. Sicer je težko reči, kako je vse med prosvetnimi delavci odjeknilo, vendar ne bomo daleč od resnice, če rečemo, da je po vsem tem več škoda za ugled glasila Prosvetni delavec, kakor za Priročnik, seveda v obeh manj kritičnega bralca. To pa je po mojem mišljenju krivično, ker je ta list zelo razširjen in po vsebini res zelo blizu vsem prosvetnim delavcem.

Slikanica: »NEPREVIDNOST NI POGUM«

Tehnika in promet tako hitro napreduje, da prehiteva našo splošno ravno tehnično varstveno vzgojo. Zato imamo pri nas sorazmerno preveliko število nezgod v primerjavi z drugimi razvitimi državami in tako preveliko visoko davek v krvi in materialni škodi na vzgojnem področju.

Nesreče in poškodbe so posebno pogoste pri šolski mladini in predšolski otroci. Še mnogo več pa bi jih bilo, če se ne bi tudi izvenskole in izvenšolske organizacije in društveni organi, ki skrbijo za varnost v prometu, pri delu in v zabavi, zavzemali za to, da bi se po vsebini propagande tudi z materinimi podporo izboljšala tehnično usposobljenost na šolah. Šole in vzgojni centri so čestokrat prezaposleni in ne morejo dovolj poglabljati v konkratno vzgojno problematiko, če jim ne pomagajo s konkretnimi gradivni. Zato moramo s pohvalo omeniti delo Državnega zavodnega zavoda za varnostno vzgojo (DOZ), ki je skupaj s šolsko tehniko prispeval našim šolam s približno 80.000 izvodov lepe dvo- in polbarvne slikanice z naslovom geslom: **NEPREVIDNOST NI POGUM!**

V nazornih ilustracijah in s prijetnim tekstom obravnava slikanica

razne vrste nesreč v domači hiši, pri delu, v prometu, v šoli, pri ravnanju z električno, z najdenim strelivom in orožjem ter prvo pomoč v neizodah. Slikanice so bile poslane kot darilo vsem osnovnim šolam. Če jih katera šola še ni prejela, naj se za to posreduje pri občinskih organih DOZ. Posiljka obsega toliko izvodov, da ga lahko prejme skoro vsak tretji otrok. Škoda, da ni tudi v prosti prodaji.

Na nekaterih šolah so se otroci tako razveselili slikanice, da so si je zaželeli vsi. Zato so nekatere občine že poslane DOZ željo, naj se izdelajo dodatni, dokler so še na razpolago. Kličite jih v stavek. Če bi se prijavilo več občin in ustanov, ki bi bile pripravljene prispevati potrebna sredstva (okoli 40 din za izvod), bi se gotovo lahko tej želji ugodilo.

Podobni slikanici »Varuj se nesreč« in »Pozor, mine!«, ki so jih šole prejemale prejšnja leta, nista več na zalogi. Želijo bi bilo, da bi vsaj nekaj izvodov tega gradiva ohranile šolske knjižnice, da bi tudi pozneje bilo vsem učencem dostopno, saj lahko služijo kot pomoč pri tehnični vzgojni pouku v šoli. Želim, da bi to akcijo DOZ posnemale tudi druge ustanove in organizacije, ki hočejo pritegniti šolsko mladino k svojim vzgojnim akcijam.

J. S.

PRVA ČITANKA ZA MANJŠINSKO ŠOLSTVO

Išlo je prvo berilo (HORVAT, B. in L. Gerencér): Elő olvasókönyv. Ljubljana, Državna založba Slovenije 1960. 173 (I) str. 8, v madžarščini za naše dvojezične šole v Prekmurju. S tem je zamašena prva vrzel za manjšinske potrebe. Razveseljivo pa je, da

Komorni trio slepih mladincev pri vaji (ilustracija iz knjige o posebnem šolstvu)

Nove knjige

Nosov: »Neznalčkove dogodivščine«. Iz rusčine je prevedla Alja Tkačeva mladinsko delo Nikolaja Nosova »Neznalčkove dogodivščine«. To je »romana« za tiste mlade bralce, ki so si že utirili pot preko začasnega berila z velikimi črkami. Niz zgodbe iz otroškega sveta prepleta fantazija, ki jo mladi bralci išče v tistih letih. Nosov je preproste zgodbe napisal v poetičnem tonu in z mero za otroški humor. Prav to delo je doživelo številne prevode, v slovenščini pa je knjiga obdržala originalne ilustracije Lapevca.

Winkler: »Kolesar Matejko«. Vencslav Winkler je dolgoletni pisatelj mladinskih del, mnoge knjige so bile prevedene v srbohrvaščino. Iz bogate zakladnice njegove pravilnice ustvarjalnosti je odbral izbor pravljic, ki so nastale v daljšem razdobju. O Princeški po pomoči, o Kolesarju Matejki, Pisani žogi, o Trmastem Jurčku in druge zgodbe govorijo o večem pisatelju mladinskih del. Kot večino sodobnih pisateljev za mladino zanima tudi Winklerja notranji vzgibi otroka, zato so njegove pravilnice takšne, da se mladi bralci v njih prepoznajo. Knjigo je ilustriral Čita Potokar.

Moj pernat priatelj

Težko je poravnati stare dolge povsem brez občutka tiste posebnosti, ki nam pogosto poganja kri v lica iz zavesti, da smo nekaj za vedno zamudili, pa četudi se še tako trudimo, da bi storjeno napako popravili. S podobno zadrego v srcu pišem te vrstice v spomin že davno upokojeni tovarišici Almi. Upam, da še živi ob sončnem vzhodu Begunjske, od koder prihaja poleti v njeno idilično izbo vonj murk, dafen in encijana.

Zivo in z vsoto toplote se spominjam svojega obiska pri njej. Bil je lepo marčno popoldne. Našel sem jo slonečo ob oknu, oblitu z blestečo svetlobo, v kateri se je kopala vsa panorama Julijev, ležeča v južni sosesčini kakor na dani.

»Kako ste bogati!« sem jo zavidično pozdravil, strmeč nad tolikšnim razkošjem svetlobe.

»Pridite večkrat, pa bo vaša polovica tega bogastva...« me je v odgovor neboleče zbadla, ker sem bil predolgo odlagal obljubljeni obisk.

Pred oknom na vrtu je stala sliva, polna že do konca napetega brstičja. Iz njene krošnje so nehalno priletavale na okensko polico siničke, se cvrčile igrane na njej kot na majhnem gledališkem odru in spet odletavale med veje.

»In še ta ptičji varieté...« sem se hitel čuditi. »Šolska krmlinica je že davno osamel, ker je živčice ne potrebujejo več, a vaše okno, kot vidim, je še polno gostov.«

»Razumite jih,« mi je odgovarjala z roso bleščicami očmi — »to so zdaj moji otroci, odkar nimam več pravih okrog sebe. Kakor vidite, skrbno obiskujejo dom stare osamljene učiteljice, in kadar sem sama z njimi, prihajajo celo v sobo. — Zdaj se jim moram zahvaliti za zabavo...« Postavila je na notranjo polico skledico s približniki. Takoj se je zbrala okrog nje dolgoropa družinica najlepših svinč, kar jih poznam.

»Saj vas imajo osebno rade,« sem razmišljal o tem lepem od-

nosu komaj slišno, kakor bi se bal, da s polnim glasom porušim to krhko lepoto.

»To je družinska domačnost...« je tiho kramljala, »toda pred leti, ko sem učila še v svoji rojstni domovini na Primorskem, sem imela ščinkavčka, ki mi je bil dve leti pravi osebni prijatelj...«

Moje oči so jo molče vpraševale o tem nenavadnem razmerju.

»Razvil se je iz prav takega »omizja«, ki je pred nama. V mrzlu sem gostila družinico med oknom, kamor se je zatekala pred burjo. Ob sončnih dneh sem odpirala tudi notranjo oknico in pogum mladič, ki se je odločil prezimeti v rodnem kraju, se je hodil gret v mojo izbo, vedno čišče in vedno globlje. Kmalu mi je zobal z roke kakor golob, gostoljubje pa mi je vračala iz petjem, kakršnega prej ne poslej med ščinkavci nisem slišala. Tako se je bil navezal name, da me je pričakoval na oknu stanovanja ob uri, ko sem se vračala iz šole. Sčasoma so mu postale ure moje odsotnosti predolge in preveč samotne. Nekega dne sem opazila, da me spremlja na poti v šolo. Letal je od drevesa do drevesa, na čistinah pa je dobil za menoj kar po tleh. Po mojem glasu je spoznal mojo učilnico, priletel na okno in k meni na kateder. Učencem je postal kmalu domač in nepogrešljiv kakor priljubljen sošolec. Meni je postal tudi vzgojni sredstvo: kadar otroci niso bili pridni, sem jih kaznovala s tem, da sem ščinkavčka odpravila iz sobe in mu zaprla okno. Kako zdravilni in naglo učinkujoči so bili ti nedolžni ukrepi! Zasoljeni me otroci prosili, naj se usmilim deložničarica. In naše skupne poti iz šole domov... Koliko veselih vzklikov in otroškega zvgolenja, s katerim se je kosal moji pojoči pernat prijatelj! Zadnji košček poti do doma sva hodila sama in tedaj se mi je vselej intimno približal kot najboljši kavalir...«

Pripovedovalka je umolknila.

- Knjiga je sestavljena pravzaprav iz šestih delov:
1. Abeceda velikih črk. Princip je enostaven, začne z besedo MAMA, kjer sta samo dva glasova oziroma črki M in A. Analitičnostna metoda je očitna. Slike in pojmi dajejo izvajanju neko celoto.
 2. Sledje vaje za branje z velikimi črkami. V knjigi sploh ni načina branja z zlogovanjem, saj otrok ljubi miselne celote, želi brati.
 3. Izpeljava malih tiskanih črk iz velikih tiskanih črk. Vaje.
 4. Citanje.
 5. Iz malih tiskanih črk izpeljava malih pisanih črk. Vaje.
 6. Branje teksta za vsesplošno vajbo. Peser izbor teksta madžarskih klasikov (Kakor Petőfi, Fehér, Sebestyén, Balázs, Móricz idr.) in jugoslovanskih (Kakor Cankarja, Copic, Bevka, Ribičič...) daje knjižnici vso privlačnost pri učiteljevi izbiri lekcijske.
- Knjiga je prilagojena našim domačim potrebam, kjer se močno čuti predvsem prekmurski princip. Najbolje vidimo to v slikah. Zato so le v zadnjem delu knjižice slike večbarvne, v srednjem delu je tisk dvo- in tribarven. Knjigo je ilustriral in opremil Arpad Salamon. Nekateri slike so posrečene in bo imel učitelj prijeten posel pri pouku, npr. konjček LO (str. 15), Tamás je padel (str. 24), Péter s puško (str. 27), Dinár (str. 33), ÚNNEP (str. 34), GOL (str. 38) idr. Na srednji platnici knjižice je narisana lenčavski grad. Lepo priznanje gre založnici, ki je imela s tiskarno odgovorno nalogo za natisk madžarske knjižice. Kljub skromnemu pregledu teksta in ponovnemu natisku so ostale nekatere napake, kakor so naglasi v besedah, več napak je pri razlogovanju, včasih je stavek stisnjen v vrsto (str. 130, 2. odst.), kar ni pregledno pri branju. Na splošno listu, kjer je prišli tudi začetna črka po abecedi, manjka lj. Zelo neprijetna napaka tiskarne pa je na str. 14. zgoraj, kjer so štirje N obrnjeni, kar bo zelo motilo male učence.
- Sicer je tisk zelo lep. Knjiga bo služila učencem na osemletkah v prvem deloma še v drugem razredu, tudi deloma pa jo bodo uporabljali tudi tisti, ki se žele naučiti madžarščine na najenostavnejši način.
- Vse priznanje gre seveda avtorju Belli Horvatu iz Murske Sobote, ki je knjigo sestavil in ji dal glavno vsebino z manjšim sodelovanjem L. Gerencér.
- N. Brumen

Radijska ura v šoli

Radijske ure se čedalje bolj vključujejo v šolski pouk. Otrokom pomenijo prijetno novost, razvedrilo, uro brez navora; za učitelja pa so tudi lahke ure, ki terjajo le pripravo za kratek uvodni razgovor, hkrati pa so dokaz o modernosti in reformiranosti pouka.

Kaj se je zgodilo z vašim malim kavalirjem?« sem tiho vprašal.

»Ubili so mi ga,« je zašepetala. »Fašistom je bilo preveč slovenstva okrog mene in so me premestili na italijanski jug. Zavrnila sem dekret in kakor drugim, je tudi meni preostajal en sam izhod — beg čez mejo. Srce se mi je trgalo ob misli, da bom zapustila ljube otroke brez besede slovesa in jih prepustila tuje- mu nasilju. Kakor obsedenec pred odhodom na morišče sem zadnji dan v šoli skozi siloma zatajevala solze požirala obrazek za obrazkom in jih zaklepala v skrinjo spomina. Ko sem velela otrokom, naj odidejo, je zletel proti oknu po stari navadi tudi ščinkavček, hip nato pa je čivnil in krčevito zaprhlal. Ozrlj smo se in ugledali ptička na oknu mrtvega. Izpod okna se je razlegel hudoben smeh, jaz in otroci pa... — Ne spominjam se, kako sem prišla do stanovanja. Še isti večer sem zapustila svojo ljubljeno deželo. Zločin nad ptičkom mi je nekoliko olajšal žalostno pot...«

Nesteto ptic so že pomorili zlobni ljudje, ali ta zgodba me je prevzela, kot da je šibra predrla človeka. Ne vem, koliko časa sva molče zrla skozi okno v brsteče veje, ki so oznanjale pomlad. Kolikšno čustveno nasprotje: tu grenkoba spomina, tam radostni napoj... In vendar se je oboje zlivalo v čudežno skladnost. Kakor sta si blizu poročnična bolečina in vzklík novega mladega življenja, je tudi naju zelenje in sinitje cvrčanje prebudilo k besedi, da sem se lahko pomirjen zahvalil in se poslovil z objubo, da spet pridem...«

To je moj stari dolg, ki mi stiska srce. Upam, da še živi in ji prijazne sinčice obeljavajo da-režljive roke. Meni pa je po tej zgodbi tako, kakor da sem jo obiskal in da to uro skupaj zamaknjenjo zveza v prihajajočo pomlad...«

Jana Varniš

Radio Ljubljana že štirinajst let prireja radijske šolske ure. Za ure se vidi, da jih sestavljajo najboljše strokovnjaki. Izvajajo jih priznani igralci, recitatorji in napovedovalci. Glasbena spremljava, zvočni efekti so brez dvoma spretno izvedeni. Ni pa opaziti, da bi bile radijske ure pripravljene ob zadostnem upoštevanju otroka.

V oddajah za nižjo stopnjo je posebno pereče to, da se majhni otroci težko vzdržijo v kraj, čas dogajanja in težko razlikujejo med nastopajočimi osebami. Kadar otrok v tem ne uspe, mu pomenijo radijske ure toliko kot cibanu tiskane knjige. V spominu mu ostane samo nekaj zabavnih stavkov in zvočnih vtisov. Ko sem bral spise učencev tretjega razreda o oddaji Obloženji kruhek, sem uvidel, da prav zaradi tega niso mogli napisati ničesar smiselno povezanega.

Razumevanje oddaj za višjo stopnjo zavira pretežak jezikovni izraz. Znano je, da je besedni zaklad otrok omejen. Ne zani-kam, da se morajo otroci učiti novih besed, toda učijo naj se po-jagoma. Posebno nekateri komentariji k oddajam se kar ponašajo v menjavanjem izrazov, stilizmi vseh vrst in duhoviti govornimi obrati. Učenci osmega razreda so mi potokili, da v radijski uri Uporna pesem ponižanih niso razumeli takih besednih zvez: krhki zasajeni verzi, ritem kram-pov, pojem vojne, besede upora itd.

Radio v šoli je novost, za nekaj časa je središče otrokovega zanimanja. Toda radijski aparat grmadi vse preveč dejstev, podrobnosti, zvočnih efektov, besed. Otroci ubeži v svet svojih razmišljanj in sanjarij. To je psihološko ozadje tistega paradosa pri procesu učenja, kate-rega se je z bridkostjo zavedel že marsikateri pedagog: čim več razlagaš, tem manj otroci znajo.

Kakor šolske ure so tudi radijske ure različne, nekatere uspejo, druge ne. Morda ni vsaka snov primerna za radijsko uro, morda bi se na kak način dalo otroku olajšati razumevanje ra-dajskih ur. Želim, da radijske ure ne bi pomenile izgubo časa, kot se to mnogokrat dogaja, ampak, da bi bile smotrno vključene v šolsko delo.

F. Zagar

Televizija mladim gledalcem

NEBO V MAJU

»Če portreti oživijo« (27. aprila 1961)

Dvajset let je minilo, odkar so se naši narodi dvignili proti tujim zavojem. Ne glad, ne mraz, niti smrt sama jih niso plašili.

Stevila slavnosti, prireditve, spominske svečanosti izražajo, kar čuti jo naši ljudje ob 20. obletnici. Mnogi obnavljajo spomine na boje, drugi na izgnanstva, tretji na življenje v ilegali in podobno. Vsem pa je skupna misel: »Bilo je težko — a zdržali smo in svoboda nam je velika plačilo.«

Dvajset let je dolga doba in mladina se ne spominja let borbe. Tej je vsaka beseda nova, še nepreživeta in obnovljena. Narodnovobodilni boj ji je predvsem veličasten podvig, v katerem se posamezniki izgubljajo. Pod pojmom NOB si pogosto predstavljajo vihrajše zastave, temne gozdove, reglajoče strojnice, divji urši partizanov, bežeče Italijane in v zlobi skremžene obraze Nemcev — vse to v močeh celoti, kot na velikih platnih francoske revolucije, kjer so posamezniki obrazi le del dogajanja, ne pa človek zase. In z letom 1945, z osvoboditvijo — ko se je končala veličastna doba boja in se je začel čas graditve — je za današnja mladina nekako končano življenje znanih in neznanih junakov NOB. Na odru zgodovine so nastopili novi ljudje — junaki dela in znanja. Nekako težko si mladi ljudje predstavljajo, da so borci postali graditelji, da so šli v šole, da živijo danes med nami in pogosto tiho, skoraj neopazno opravljajo svoje bolj ali manj odgovorne naloge v družbenem življenju.

Prav zaradi tega, ker čisto jemljejo mladi ljudje NOB kot zanimivost, pa še zato, ker je NOB zanje le splošen pojem brez jasne predstave borbe — posameznikov, smo se pri spominski oddaji »Če portreti oživijo« odločili za naslednji pot:

Iz velike zakladnice grafik in akvarelov slovenskega slikarja Božidarja Jakca iz časa NOB smo izbrali pet portretov in na podlagi teh poiskali ljudi, nekdanje partizane, ki so našim mladim gledalcem, katerim je bila oddaja namenjena, gotovo zelo blizu. Pet fantov, katerih podoba je Jakčeva roka skoraj ob istem času in skoraj na istem kraju vtisnila na papir, — in vendar, po kako različnih poteh so prišli v partizane in kako različno so njihove poti po letu 1945! Prvi izmed njih je ušel iz italijanske šole — prišli so mu na sled, da zbira za OF. Majhen, droben — a je takoj šel v akcijo. Kasneje mu je odneslo nogo. Božidar Jakca ga je naslikal po okrevanju. Po vojni je fant končal srednjo tehnično šolo in danes je »šest tehnične priprave« v podjetju »Mikron« v Novem Beogradu.

Drugega, kmečkega fanta so Nemci kmalu po okupaciji zaprli in odgnali v taborišče Kwissendorf. Od tam je pobegnil in šel v partizane. Leta 1944 je bil že komandant kamniško-zasavskega bataljona: 19-leten — najmlajši komandant v naši vojski. Sedaj je še sedemdeset narodne obrambe v Kamniku.

Tako se vrtijo usode — od kurirke Jana Jankca, ki je padel 15 dni pred osvoboditvijo, pa do fantov, ki so med vojno bili vodniki za Belo Krajino, za Gorjance, ali pa delali v tiskarni — pa so po vojni končali univerzo in

danes vodijo podjetja, skrbijo za splošno varnost in podobno. Preprosti kmečki in delavski fantje so šli v partizane — danes pa stojijo sredi življenja in mu uravnavajo tok.

ADAMIC MILAN, UČITELJ EKSPERIMENTALNE OSNOVE ŠOLE FRANA LEVSTIKA V LJUBLJANI:

Osnutek pravil šolskih televizijskih krožkov

Kolikor poznam sedanjo strukturo naših poskusnih televizijskih šolskih oddaj, bi morali na osnovnih šolah organizirati vsaj tri vrste krožkov, da bi televizijske oddaje čim bolj vključili v pouk, da bi zadostili željam mladih gledalcev in da bi izkoristili tudi druge televizijske oddaje.

Glede na omenjene posebnosti bi bila koristna sledeča struktura posameznih krožkov:

1. vsi učenci enega razreda z učiteljem ali profesorjem si ogledajo televizijske oddaje, ki je v neposredni ali posredni zvezi s poukom;
2. oddaji prisostvujejo učenci enega razreda ali posamezniki iz različnih razredov, čeprav ni v direktni zvezi s poukom, a je za učence izobraženo ali vzgojno koristna;
3. interesni krožki vključujejo učence, ki se zanimajo za določene probleme, katerim jim šola ne posreduje.

V zvezi z organizacijsko strukturo se takoj javlja vprašanje, ki zadeva vsebino oddaj, katere naj posamezni krožki gledajo (in seveda poslušajo). Sicer ne poznam celotnega televizijskega programa, vendar pa pri tem mislim na oddaje, ki sem jih sam videl. Ne smemo namreč pozabiti, da vključuje osnovna šola učence od 7. do 15. leta starosti, t. j. otroke različne predznanja, raznih interesov, sposobnosti in želja. Zato naj bi bili krožki dinamični, da bi lahko upoštevali našteje posebnosti. Zlasti bi morali biti gibljivi 1. in 2. vrsta krožkov,

kar pomeni, da ne bi TV-oddaj gledali stalno isti razredi, ampak da bi se zvrstili vsi po posameznih stopnjah. Da bi to v redu izvedli, bi bilo potrebno poleg grobega poznavanja TV-sporeda tudi vsebinsko poznavanje posameznih oddaj, in sicer precej časa vnaprej, da bi se tisti, ki vodijo TV-krožke, na oddaje tudi lahko pripravili.

Za I. in II. vrsto krožkov pride najprej v poštev oddaja »Razgled za mladi svet«, za III. vrsto pa razne zvrsti oddaj, ki so stalno na programu v določenem dnevu in določen uri, ter razne aktualne oddaje, ki jih ni mogoče vnaprej predvidevati. Televizijski spored objavljajo naši časopisi vsak dan in za ves teden, tako da se je možno vsaj deloma orientirati.

Za televizijski krožek je pomembno predvsem to, da ne omogoča otrokom samo gledanja oddaj, ampak da jih navaja na diskutiranje o oddajah. Otroci so dobri kritiki in hitro povedo, kaj jim je bilo v oddaji všeč in kaj ne. Take pripombe bi dobro služile posebno mladinski redakciji šolskih TV-oddaj, ker bomo le na ta način prišli do sporeda, ki bo našim šolam najbolj ustrezal.

Povedati pa je treba še nekaj. Delo v krožkih je naporno in jemlje učiteljem mnogo časa, zato bi bilo treba misliti na urejene materialne pogoje.

OBVESTILO

Radiotelevizija Ljubljana je organizirala 28. marca 1961 semina: za učiteljske in za Murski Soboti.

Program: Pomen in razvoj televizije doma in po svetu (Glenček Radko). Tehnični problemi televizije (Inženir Pernuš). Delo mladinske TV-redakcije (Skofljek Herman). Didaktične posebnosti TV-šolskih oddaj (Tomšič Janez).

Učiteljski in študentski si ogledali tudi film o angleški televiziji BBC. Ob prvi priložnosti si bodo ogledali še delo v TV-studiju v Ljubljani.

... še

Sonca se bo v maju strmo dvigalo in dan se bo od 14 ur 20 minut v začetku meseca podaljšal za dobro uro in deset minut. Kdor je opazoval večerno nebo, posebno zahodno stran, je lepo videl, kako so ozvezdja eno za drugim zaradi revolucije zemlje izginjala za zahodnim horizontom, in tako je tudi Sonce dne 11. maja na videz prešlo izpred ozvezdja Ove pred ozvezdjem Bli. (Primerjaj astrološke napovedi po nekaterih časnikih z resnico, kar je posebno važno delo, in preganjanj mračništva, v katerem zapada še danes precej ljudi, ko verujejo v usodo, ki mu jo kroji rojstvo pod tem ali onim znamenjem).

Kdor je zamudil v marcu in aprilu pojasnjevati učencem pojem »planet« — popotnik — lahko popravi to v mesecu maju, dasi tako lepe priložnosti, kakor jo je imel v omenjenih dveh mesecih, ne bo kmalu imel, ko je Venera tako odvisno bledela in kazala manj in manj svoje osvetlite strani nam ter šla končno nevidna med Zemljo in Soncem na zahodno stran in postala Danica. Kdor jo je opazoval vsaj skozi manjši daljnogled, ne bo pozabil njenega vedno tanjšega srpa in približevanja Soncu. No, sedaj v maju je Venera še daleč zahodno od Sonca, kaže nam zopet vedno več svoje osvetlite strani in ima lepo fazo v obliki močnega srpa. Dne 16. maja bo žarela zopet v svoji največji velikosti — 4 mm, ter je razen Lune največji objekt na jutranjem nebu. Konec maja jo lahko opazujemo okoli podluno uro, preden jo jutranja zarja skrije v svoji svetlobi. V mesecu maju, ko je Venera tako

Poziv

Vse tovaršice in tovarišice, ki so v šolskem letu 1960/61 maturirali na učiteljsko v Mariboru, vabimo na 10. obletnico mature. O vseh podrobnostih Vas obvestimo. Prijave pošljite na naslov: Osnovna šola Bogojina Prekmurje, najkasneje do 15. maja letos. Na svidenje!

PRAVNI NASVETI

P.M.

VPRASANJE: Imate 36 službenih let. Upokojeni ste bili v VII/2 razredu. Ste pa še vedno aktivna učiteljica s polno zaposlitvijo. Zadnji dve leti ste bili ocenjeni z oceno »se posebnosti odključuje«. Ali ste si pridobili pravico do napredovanja v višji razred? Kakšen je postopek in kdo o tem odloča?

ODGOVOR: Prosvetni uslužbenec, ki je dosegel drugi periodični povisek zadnjega plačilnega razreda svojega naziva, nima glede ocene »se posebnosti odključuje« več možnosti napredovati v naslednji plačilni razred.

R.J.

VPRASANJE: Vaša redna učna obveznost je 20 ur tedensko, poučujete pa samo 17 ur. Ali morate 3 ure do polne učne obveznosti dopolnjevati na drugi šoli?

ODGOVOR: Po 23. točki Odioka o honorarni službi, o delovni obveznosti in nagrajevanju za nadurno delo v prosvetno-znanstveni službi v šolah in

drugih vzgojnih zavodih (Ur. list LRS št. 6-15/56), lahko za šolstvo pristojni svet ljudskega odbora odredi, da dopolnjuje svojo učno obveznost na drugi šoli, če vam manjkajo do polne zaposlitve na matični šoli najmanj 3 učne ure.

P.J.

VPRASANJE: Koliko obveznih ur ima predmetni učitelj s polnim 34 leti službe na srednji tehnični šoli? ODGOVOR: Po I. odstavku 19. točke odloka o honorarni službi, o delovni obveznosti itd. (Ur. list LRS št.

Letni občni zbor

V klubu poslancev v Ljubljani so se danes (10. maja) zbrali delegati organizacij Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev LRS na svojem letnem občnem zboru. Dnevni red je naslednji: 1. Delo v preteklem obdobju in bodoče naloge našega sindikata, 2. organizacijsko in blaginjsko poročilo nadzornega odbora, 3. diskusija o poročilih, 4. volitve novih organov Republiškega odbora in razno. Poročilo o letnega občnega zbora bomo objavili v naši prihodnji številki.

PROSVETNI DELAVEC

Izdaja Republiški odbor Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev LRS — List izhaja štiri tedensko med šolskim letom — Ureja uredniški odbor — Odgovorni urednik: Drago Ham — Naslov uredništva: Ljubljana, Kopitarjeva 2 — Telefon uredništva: 33-722, interno 363 — Naslov uprave: Ljubljana, Nazorova ul. 1 — Telefon uprave: 32-284 — Poštalo preda: 33-VII — Letna naročnina 408 dinarjev — Številka tekočega računa: 600-70/3-140 — Tiska CZP — Ljudska pravica.

Esperantisti pozor!

Prosimo uprave vseh šol na ozemlju LR Slovenije, kjer se poučuje mednarodni jezik esperanto, da nam čimprej sporoče naslednje podatke: 1. število učencev, ki se uče esperanta (moških, ženskih in razred); 2. v kakšni obliki se esperanto poučuje (svobodne aktivnosti, fakultativni predmet ali obvezen predmet); 3. ime in naslov učitelja, ki poučuje esperanto. Podatke potrebujemo zaradi poročila Zveznemu zavodu za proučevanje šolskih vprašanj.

Savez prosvetnih radnika esperantista Jugoslavije Beograd, Terazije 42

Obvestilo

Prosimo vse tovaršice učitelje, ki so praznovali v Zgornji Kungoti pri Mariboru, da do 20. maja pošljejo naslove na upraviteljstvo šole Zgornja Kungota zaradi 200-letnice šole.

Šolski odbor Zg. Kungota

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE

PRIPOROČAMO NASLEDNJE PRIROČNIKE:

Dr. Ivan Toličič:	
Otroka spoznamo v igri	500 din
Bogdan Uratarič:	
Proizvodna zemljišča in živali	800 din
Avugst Petrišič:	
Jokes and Funny Stories	280 din
Dr. Mihajlo Rostohar:	
Začetno čitanje po analitični metodi	750 din
Tone Ljubič:	
Okoli Krma	45 din
Ernest Tiran:	
Pomenki	550 din
Knjige dobite v vseh knjigarnah ali pa jih naročite naravnost pri	
DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE, v Ljubljani, Mestni trg 26.	

CANKARJEVA ZALOŽBA

pripravlja novo
poljudnoznanstveno zbirko

PLANET

Doslej smo v slovenski poljudnoznanstveni književnosti pogrešali zbirko, ki bi izsledke posameznih ved združevala z družbenimi potrebami in nudila poleg praktičnih napotkov tudi teoretična dognanja.

Zato našo novo zbirko še posebej priporočamo prosvetnim delavcem, ker bodo v njej našli dovolj gradiva za pravico pri vsakodnevnem pouku. Zbirka bo nepogrešljiva tudi v knjižnicah naših učnih zavodov. Leto 1961 obsega naslednjih 5 knjig:

Dr. Drago Lebez: POZOR STRUPENA ŽIVAL

Naš znani strokovnjak na področju živalstva in kemije nam približa v svoji poljudni in prikupno pisani knjigi svet strupenih živali, ki nam sicer vzbujajo samo strah in gnus. Poleg izrednega biološkega pomena stopnjuje vrednost knjige še bogastvo dokumentarnega materiala, ki ga je zbiral avtor v dolgih letih svojega znanstvenega dela. Knjiga bo nepogrešljiva kot pripomoček vsem učiteljem in še posebno biologom, prav tako pa bo upravičeno pritegnila pozornost ljubiteljev narave.

Danko Debenjak: POTA RAZVOJA

Danes, sto let po Darwinu, nihče več ne dvomi, da se živi svet razvija. Kako se razvija, ali je živi svet nastal iz neživega, ali je človeška duševnost naravnega izvora, vse to pa so vprašanja, okrog katerih se še vedno bje ogoren idejni boj. Današnjega idealizma v biologiji pa ni mogoče pobijati s stališča mehaničnega materializma, ampak le z dialektičnega stališča. Zato skuša avtor dati dialektičen odgovor prav na najbolj pereča vprašanja sodobnega razvojnega nauka, kot so: nastanek življenja, razvojne zakonitosti, nastanek človeške zavesti itd.

Vlado Ribarič: CILJ — VESOLJE

Avtor nas popelje od prve rakete do trumfa človeškega genija — do poleta prvega človeka v vesolje. Knjiga bo še posebej privlačna za vse pedagoške poklice, ker so v njej podane v aplikirani obliki vse vede, katerih poznavanje je nujno potrebno za razumevanje poleta v vesolje.

Franci Sušnik-Tine Martinčič: POZOR — STRUPENE RASTLINE

Ali so nam tudi rastline lahko nevarne? Kaj vemo o rastlinskih strupih? Kako bomo spoznali strupeno rastlino? Vse to in še marsikaj nam v poljudni obliki razloži avtor v svoji knjigi, katere privlačnost še stopnjuje številne in naborne ilustracije. Knjiga bo dragocen pripomoček predavateljem biologije, v nič manjši meri pa bo dobrodošla učiteljem, agronomom in vsem, ki se zanimajo za naravo.

Dr. Stevo Julius: MODROST TELES

Avtor na poljuden način seznanja bralce z dogajanjem v obolelem človeškem organizmu. Razgibano in pregledno posreduje najnovejša dognanja s področja preventive in terapije, pri čemer še posebej poudarja pomen zavestnega sodelovanja bolnika pri premagovanju bolezni.

Knjige omenjene zbirke imajo prikupen format, pregleden tisk in številne ilustracije. Vseh pet knjig bo imelo okrog 1500 strani. Letna naročnina zbirke znaša: broširane 2500 din, vezane v polplatno pa 3000 din. Plačljiva je največ v 10 zaporednih mesečnih obrokih po 300 din.

Prednaročila sprejemamo do 30. septembra 1961.

Odlomite se pravočasno, ker bo cena v prosti prodaji precej višja.

Na zalogi pa imamo tudi še naslednje knjige:

Dr. Metod Mikuz: Pregled zgodovine NOB v Sloveniji, pp 1200 din, cpl 1500 din, pus 1700 din.

Prvi posnetki nevidne strani lune, broš. 150 din.

Dr. France Černe: Planiranje in tržni mehanizem v ekonomski teoriji socializma, broš. 1000 din.

Dr. Vital Manohin: Vremenslovlje in podneboslavlje, broš. 350 din, ppl 500 din.

CANKARJEVA ZALOŽBA V LJUBLJANI